

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

«_____» _____ 2018р.

07-02-24

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

АДВОКАТ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ
Lawyer in criminal proceedings

спеціальність 081 «Право»
Specialt 081 «Law»
(шифр і назва спеціальності)
(code and name of the specialty)

Рівне – 2018

Робоча програма з дисципліни «Адвокат в кримінальному провадженні» для студентів за спеціальністю 081 «Право». Рівне: НУВГП, 2018 року, 22 с.

Розробники: доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін, к.ю.н. Водоп'ян Т.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права та галузевих дисциплін
Протокол № 2 від «05» жовтня 2018 року

Завідувач кафедри конституційного права
та галузевих дисциплін _____ Міщук І.В.
«__» _____ 2018 року

Схвалено методичною комісією спеціальності 081 «Право».
Протокол № 2 від «19» жовтня 2018 року

Голова _____ проф. Цимбалюк В.І.

«__» _____ 2018 року

© Водоп'ян Т.В., 2018 р.

© НУВГП, 2018 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Адвокат в кримінальному провадженні» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адвокат в кримінальному провадженні» є вивчення організації та функціонування адвокатури в Україні, особливостей діяльності адвоката в кримінальному провадженні, як захисника та представника.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна є складовою частиною циклу для підготовки студентів за спеціальністю «Право». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із курсу – «Теорія держави і права», «Судові та правоохоронні органи», «Адвокатура України» «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Цивільне право», «Цивільний процес».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Роль адвоката ж вкрай важливою у забезпеченні прав та охоронюваних законом інтересів громадян і юридичних осіб у кримінальному провадженні. Знання значення та місця адвокатури у побудові демократичної і правової держави; вироблення свідомого і відповідального ставлення до майбутньої професії; засвоєння принципів та організаційних форм діяльності адвокатури та гарантій адвокатської діяльності, адвокатської етики та особливості захисту прав громадян є необхідною умовою формування кваліфікованих юристів, зокрема, майбутніх адвокатів.

Дисципліна «Адвокат в кримінальному провадженні» перебуває на межі інших дисциплін. Розглянуто складні питання правової доктрини та політики. Використано проблемний підхід у розкритті всіх питань, крім загальних джерел судової практики. Проблемні питання створюють ідеальний механізм для того, щоб студенти отримали можливість застосувати правові норми до конкретних ситуацій.

Ключові слова: кримінальне провадження, адвокат, захисник, представник, досудове розслідування.

Abstract

The role of the lawyer is also extremely important in ensuring the rights and legitimate interests of citizens and legal entities in criminal proceedings. Knowledge of the significance and place of advocacy in building a democratic and rule-based state; development of a conscious and responsible attitude towards the future profession; The assimilation of the principles and organizational forms of advocacy and advocacy, advocacy ethics and the protection of the rights of citizens is a prerequisite for the formation of qualified lawyers, in particular future lawyers.

Discipline "Attorney in criminal proceedings" is on the verge of other disciplines. The complex questions of legal doctrine and politics are considered. A problematic approach is used in disclosing all issues, in addition to the common sources of jurisprudence. Problem issues create an ideal mechanism for students to be able to apply legal rules to specific situations.

Key words: criminal proceedings, lawyer, defender, representative, pre-trial investigation.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право»	Нормативна	
Модулів – 1	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 2		Семестр – 2-й	Семестр – 2-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції – 22 год.	Лекції – 2 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:		Практичні – 20 год.	Практичні – 10 год.
аудиторних – 2		Самостійна робота – 78 год.	Самостійна робота – 108 год.
самостійної роботи студента – 4		Вид контролю – екзамен	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%;

для заочної форми навчання – 10% до 90%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою є дослідити історичний генезис розвитку правового інституту адвокатури через призму інститутів захисту та представництва, з'ясувати порядок організації адвокатури в Україні, проаналізувати систему функцій адвокатів у кримінальному судочинстві, дослідити специфіку адвокатської діяльності, зокрема у кримінальних провадженнях, ознайомити з практичною діяльністю адвокатів у судах України та виробити вміння застосовувати норми права в роботі за юридичною спеціальністю.

Завданням навчальної дисципліни є:

- здобуття ґрунтовних знань особливостей діяльності захисника та представника у кримінальному провадженні,
- вміння використовувати знання з кримінального та кримінально-процесуального права для вирішення професійних завдань;
- вміння знаходити необхідні норми кримінального процесуального законодавства України, правильно тлумачити їх і застосовувати на практиці;
- обґрунтовувати, публічно проголошувати й відстоювати свою правову позицію;
- застосовувати прийоми адвокатської тактики;
- складати процесуальні документи захисту у кримінальному провадженні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Адвокат в кримінальному провадженні» студент повинен:

знати:

- правове регулювання правозахисної діяльності адвоката в Україні;
- передумови адвокатської діяльності; форми участі адвоката у кримінальному провадженні;
- принципи та етичні засади адвокатської діяльності;
- особливості участі адвоката у кримінальному провадженні;
- права та обов'язки та гарантії діяльності адвоката у кримінальному провадженні;
- способи залучення захисника до кримінального провадження;
- специфіку діяльності захисника на досудовому розслідуванні;
- діяльність як захисника у суді;

- діяльність адвоката як представника в кримінальному провадженні;
- особливості участі адвоката у суді присяжних;
- методичку складання процесуальних документів захисту.

вміти:

- правильно тлумачити і застосовувати норми кримінального процесуального законодавства про адвокатуру;
- самостійно поповнювати і поглиблювати свої знання;
- готувати судові промови;
- обґрунтовувати й відстоювати свою правову позицію;
- захищати права, свободи і законні інтереси громадян;
- застосовувати прийоми адвокатської тактики;
- складати процесуальні документи захисту у кримінальному провадженні.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація адвокатури в Україні. Загальні положення участі адвоката у кримінальному провадженні України

1. Тема. Становлення та організація правозахисної діяльності адвоката. Організація адвокатури в Україні.

Поняття та сутність правозахисної діяльності та суб'єкти її реалізації. Визначення поняття „адвокатури” як основного правозахисного суб'єкта та її різновиди. Теорія юридичної природи адвокатури. Історія становлення адвокату в Україні. Основи загальної організації адвокатури. Набуття статусу адвоката. Права, обов'язки та гарантії діяльності адвоката. Відповідальність адвоката. Правовий статус помічника адвоката. Правовий статус стажиста адвоката. Поняття та принципи адвокатської діяльності. Організаційні форми та види адвокатської діяльності. Основні засади оплати праці адвоката. Безкоштовна правова допомога.

Тема 2. Принципи здійснення адвокатської діяльності в кримінальному процесі. Адвокатська етика.

Принципи адвокатської діяльності в Україні. Принцип верховенства права. Принцип законності. Принцип незалежності. Принцип конфіденційності. Уникнення конфлікту інтересів. Основні принципи адвокатської етики. Відносини адвоката з клієнтами. Відносини адвоката з судом та іншими учасниками судового провадження. Відносини адвоката при здійсненні професійної діяльності з іншими органами та особами. Відносини між адвокатами. Дотримання норм адвокатської етики в громадській,

науковій та публіцистичній діяльності адвоката. Дотримання норм адвокатської етики при використанні мережі інтернет. Адвокатське бюро, адвокатське об'єднання як суб'єкти відносин щодо забезпечення дотримання правил адвокатської діяльності. Органи адвокатського самоврядування як суб'єкти відносин щодо забезпечення дотримання правил адвокатської етики.

Тема 3. Загальні положення участі адвоката у кримінальному провадженні України. Гарантії діяльності адвоката у кримінальному провадженні.

Форми участі адвоката у кримінальному провадженні. Завдання захисту у кримінальному провадженні. Права та обов'язки захисника у кримінальному провадженні. Способи залучення захисника до кримінального провадження. Обставини, що виключають участь захисника у кримінальному провадженні. Усунення захисника від участі у справі. Відмова від захисника або його заміна. Правова позиція захисника. Колізія позицій захисника і підзахисного. Проблемні питання обов'язкової участі захисника у кримінальному провадженні. Поняття гарантії діяльності захисника у кримінальному провадженні. Загальні та спеціальні гарантії діяльності захисника у кримінальному провадженні. Механізм реалізації правових гарантії діяльності адвоката-захисника. Суб'єкти реалізації правових гарантії діяльності захисника. Особливості проведення окремих процесуальних дій відносно адвоката. Забезпечення охорони адвокатської таємниці у кримінальному провадженні.

Тема 4. Специфіка участі захисника у справах, що розглядаються судом присяжних.

Відродження суду присяжних як засада гуманізації кримінального процесу в Україні. Організаційно-процесуальна діяльність адвоката по справам, що розглядаються за участю суду присяжних. Особливості ведення захисту на різних етапах судочинства за участю присяжних засідателів.

Тема 5. Участь адвоката у кримінальному провадженні на підставі угод.

Участь адвоката при укладенні угоди про примирення у кримінальному провадженні. Участь адвоката при укладенні угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні.

Змістовий модуль 2. Участь як захисника та як представника інших учасників кримінального провадження

Тема 6. Участь захисника на стадії досудового розслідування.

Організація діяльності захисника на досудовому розслідування. Участь захисника у кримінально-процесуальному доказуванні. Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Тема 7. Діяльність адвоката-захисника при вирішенні питань щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Види та порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Особливості застосування заходів забезпечення кримінального провадження до неповнолітніх. Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу.

Тема 8. Особливості діяльності адвоката-захисника у суді.

Методика захисту в суді. Участь захисника у допиті обвинуваченого, потерпілого, свідка, експерта. Відстоювання правової позиції захисту в захисній промові.

Тема 9. Захисник у стадіях перегляду судових рішень.

Складання і подання захисником апеляційної, касаційної скарги. Узгодження з засудженим питань, пов'язаних з апеляційним, касаційним оскарженням вироку. Особливості апеляційного, касаційного оскарження судових рішень захисником, який не брав участі у судовому розгляді справи. Тактика захисту в суді апеляційної, касаційної інстанції. Оскарження рішень усіх попередніх судів за умов виявлення нових обставин.

Тема 10. Участь адвоката у кримінальному провадженні як представника потерпілого.

Право потерпілого на правничу допомогу. Заява про злочин. Права адвоката як представника потерпілого. Збирання доказів (тимчасовий доступ до речей і документів; тимчасове вилучення майна; арешт майна; опитування свідків). Участь представника потерпілого у слідчих (розшукових) діях. Адвокат-представник потерпілого як додатковим контроль діяльності прокурора й органу досудового розслідування. Участь представника потерпілого на стадії провадження в суді.

Тема 11. Участь адвоката у кримінальному провадженні як представника інших учасників кримінального провадження

Адвокат як представник заявника. Правова допомога адвоката свідку. Представництво цивільного позивача та цивільного відповідача в кримінальному провадженні. Представник третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт. Адвокат як представник юридичної особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	семінари	сам. р.		лекції	семінари	сам. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль I								
<i>Організація адвокатури в Україні. Загальні положення участі адвоката у кримінальному провадженні України</i>								
Тема 1. Становлення та організація правозахисної діяльності адвоката. Організація адвокатури в Україні	10	2		7	9		1	8
Тема 2. Принципи здійснення адвокатської діяльності в кримінальному процесі. Адвокатська етика	10	2	2	7	11		2	10
Тема 3. Загальні положення участі адвоката у кримінальному провадженні України. Гарантії діяльності	11	2	2	7	11		1	10

адвоката у кримінальному провадженні.								
Тема 4. Специфіка участі захисника у справах, що розглядаються судом присяжних	11	2	2	7	11		1	10
Тема 5. Участь адвоката у кримінальному провадженні на підставі угод	11	2	2	7	11		1	10
Разом змістовий модуль І	53	10	8	35	53		6	48
Змістовий модуль ІІ								
<i>Участь як захисника та як представника інших учасників кримінального провадження</i>								
Тема 6. Участь захисника на стадії досудового розслідування.	11	2	2	7	11		1	10
Тема 7. Діяльність адвоката-захисника при вирішенні питань щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження.	11	2	2	7	12		1	10
Тема 8. Особливості діяльності адвоката-захисника у суді.	11	2	2	7	11	1		10
Тема 9. Захисник у стадіях перегляду судових рішень.	11	2	2	7	11	1		10
Тема 10. Участь адвоката у кримінальному провадженні як	12	2	2	8	11		1	10

представника потерпілого.								
Тема 11. Участь адвоката у кримінальному провадженні як представника інших учасників кримінального провадження.	11	2	2	7	11		1	10
Разом змістовий модуль II	67	12	12	43	67	2	4	60
Всього годин	120	22	20	78	120	2	10	108

5. Теми практичних занять

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Становлення та організація правозахисної діяльності адвоката. Організація адвокатури в Україні.		1
Тема 2. Принципи здійснення адвокатської діяльності в кримінальному процесі. Адвокатська етика.	2	2
Тема 3. Загальні положення участі адвоката у кримінальному провадженні України. Гарантії діяльності адвоката у кримінальному провадженні.	2	1
Тема 4. Специфіка участі захисника у справах, що розглядаються судом присяжних.	2	1
Тема 5. Участь адвоката у кримінальному провадженні на підставі угод.	2	1
Тема 6. Участь захисника на стадії досудового розслідування.	2	1
Тема 7. Діяльність адвоката-захисника при вирішенні питань щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження.	2	1

Тема 8. Особливості діяльності адвоката-захисника у суді.	2	
Тема 9. Захисник у стадіях перегляду судових рішень.	2	
Тема 10. Участь адвоката у кримінальному провадженні як представника потерпілого.	2	1
Тема 11. Участь адвоката у кримінальному провадженні як представника інших учасників кримінального провадження.	2	1
Разом	20	10

6. Самостійна робота

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Тема 1. Становлення та організація правозахисної діяльності адвоката. Організація адвокатури в Україні.	7	8
Тема 2. Принципи здійснення адвокатської діяльності в кримінальному процесі. Адвокатська етика.	7	10
Тема 3. Загальні положення участі адвоката у кримінальному провадженні України. Гарантії діяльності адвоката у кримінальному провадженні.	7	10
Тема 4. Специфіка участі захисника у справах, що розглядаються судом присяжних.	7	10
Тема 5. Участь адвоката у кримінальному провадженні на підставі угод.	7	10
Тема 6. Участь захисника на стадії досудового розслідування.	7	10
Тема 7. Діяльність адвоката-захисника при вирішенні питань щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження.	7	10
Тема 8. Особливості діяльності адвоката-захисника у суді.	7	10
Тема 9. Захисник у стадіях перегляду судових рішень.	7	10
Тема 10. Участь адвоката у кримінальному провадженні як представника потерпілого.	8	10
Тема 11. Участь адвоката у кримінальному провадженні	7	10

як представника інших учасників кримінального провадження.		
Разом	78	108

7. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з правознавства з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу: *робота в малих групах; ділові та рольові ігри; тестові завдання; виконання індивідуальних науково-правових досліджень; ситуативне моделювання; навчальні дискусії; опрацювання дискусійних питань; практичні вправи.*

8. Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів – майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається письмовому контролю. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% – завдання не виконано;
 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Всього	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	40	100

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	Для екзамену
90-100	Відмінно
82-89	Добре
74-81	
64-73	Задовільно
60-63	
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Адвокат в кримінальному провадженні» включає:

1. Програму навчальної дисципліни;
2. Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Адвокат в кримінальному провадженні» для студентів всіх спеціальностей. – Рівне: НУВГП, 2018.
3. Тестові модульні завдання;
4. Лекційний матеріал;
5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії URL:: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/types/metods>.

12. Рекомендована література

Базова

1. Зейкан Я.П. Право на захист у кримінальному процесі: Практичний посібник. К., 2004.
2. Удалова Л.Д., Савицька С.Л. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката: монографія. К., 2014.
3. Організація діяльності адвокатури в Україні: навч. посіб. за заг. ред. І. Є. Марочкина. Х., 2014.
4. Погорецький М. А. Яновська О. Г. Адвокатура України: підручник. К., 2014.
5. Попелюшко В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми: Монографія. Острог. 2009.
6. Словацький І.О. Діяльність адвоката-захисника у кримінальному процесі: Навчальний посібник. К., 2003.
7. Петков С. Настільна книга адвоката. Участь захисника, адвоката в кримінальному провадженні. Коментар, законодавство, судова практика. К., 2017.
8. Адвокатура України. Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом). Підручник. За ред. Фурси С.Я. К., 2016.

Допоміжна

9. Адвокатура в Україні: навч.-метод. матеріал / уклад. Г.С. Семаков. К., 1999.
10. Адвокатура України: правове регулювання і судова практика: практ. Посіб. для адвоката / за ред. С.Ф. Сафулька, О.Д. Святоцького. К., 2003.

11. Александров А.С., Гришин С.П., Зейкан Я.П. Перехресний допит у суді: навч.-практ. посіб. К., 2015.
12. Андреевський В.В. Організація діяльності адвокатури. К., 2003.
13. Варфоломеева Т. В. Защита в уголовном судопроизводстве. К., 1998.
14. Варфоломеева Т.В. Історія адвокатури України. К., 2002.
15. Васильовський Е.В. Организация адвокатуры. СПб., 1893.
16. Гловацький І.Ю. Діяльність адвоката—захисника у кримінальному процесі. К., 2003.
17. Гловацький І.Ю. Промови українських адвокатів Галичини на політичних судових процесах початку ХХ ст.: наук.-практ. посібн. Львів, 2004.
18. Гловацький І.Ю. Українські адвокати у політичних судових процесах у Східній Галичині (1921–1939 рр.). Львів, 2003.
19. Гошовський М.І. Потерпілий у кримінальному процесі України. К., 1998.
20. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката: у 2 ч. ; за заг. ред. С.Ф. Сафулька. К., 2008.
21. Зейкан Я. П. Прямий і перехресний допит у суді. Навчально-практичний посібник. К., 2017
22. Зейкан Я.П. Право на захист у кримінальному процесі. Зразки процесуальних актів: Збірник. К., 2005.
23. Зейкан Я.П., Лисак О.М., Рябець Н.М. Адвокатська техніка (підготовка до процесу і методики переконання). К., 2018.
24. Кони А.Ф. Нравственные начала в уголовном процессе. Собр. соч. М., 1967.
25. Мейер В.Д.. Приватна юридична практика. Довідковий посібник для приватних юристів-початківців в Україні. Київ. 1994.
26. Меліхова О.В. Адвокатура в Україні: навч.-метод. Посіб. для самот. вивч. дисц. К., 2005.
27. Молдован А.В, Богдан Л.С. Судова промова. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2014.
28. Молдован А.В. Забезпечення обвинуваченому права на захист у кримінальному процесі Федеративної Республіки Німеччини та України (порівняльно-правове дослідження): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2003.
29. Молдован А.В., Тилик Т.М. Адвокатура України. Навчальний посібник. К., 2013.

30. Омельченко Т.В. Конституційне право особи на правову допомогу і його реалізація на досудових стадіях кримінального процесу: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09. Х., 2004.

31. Островський С.О. Адвокат та правосуддя. 1999.

32. Ричард Гаррис. Школа адвокатури. 2017

33. Святоцький О.Д. Адвокатура України: навч. посіб. для студ. юрид. вищих навч. закл. і фак. К., 1997.

34. Святоцький О.Д. Адвокатура: історія і сучасність. К., 1997.

35. Сергеич П. Искусство речи на суде. – М., 1988.

36. Судова риторика: теорія і практика: навч. посіб. К., 2010

37. Сучасні системи адвокатури / за ред. О. Д. Святоцького. – К., 1993.

38. Таварткіладзе Н.М. Етичні основи діяльності адвоката-захисника: автореф. дис....канд. юрид. наук. О., 2003.

39. Фіолевський Д.П. Адвокатура: підручник К., 2007.

40. Хотенець П. В. Правовий статус адвоката в Україні: Автореф. дис. на здоб. наук. Ступ. канд. юрид. наук. 12.00.10 . Х., 2002.

41. Шліхова О.В. Адвокатура в Україні: навч.-метод. посіб. К., 2006.

Нормативно-правові акти

42. Конституція України 28 червня 1996 р.

43. Кримінальний процесуальний кодекс України 13.04.2012 р.

44. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р.

45. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р.

46. Закон України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” 05.07.2012.

47. Закон України “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві” від 23.12.1993 р.

48. Закон України “Про безоплатну правову допомогу” від 02.06.2011 р.

49. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, Страсбург. 01.10.1988.

50. Рекомендації R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків. 25.10.2000

51. Основні положення про роль адвокатів: 01.08.1990 р.

52. Указ Президента України «Про деякі заходи щодо підвищення рівня адвокатури» від 30.09.1999 р.

53. Постанова КМУ «Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу» від 17 вересня 2014 р. № 465

54.Правила адвокатської етики: затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.17 року.

55.Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) 16.11.2000 р. № 13-рп/2000.

56.Про деякі питання, що виникають під час розгляду судами України скарг на постанови органів дізнання, слідчого, прокурора про порушення кримінальної справи. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 6

57.Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7

58. Про внесення змін до постанови Пленуму Верховного Суду України від 28 березня 2008 року № 2 “Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання і досудового слідства” .Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 8

59.Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва.Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 7

60.Про практику винесення судами окремих ухвал (постанов) у кримінальних справах. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 березня 2008 р. № 3

61.Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5

62. Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 6

63.Про практику постановлення судами вироків (постанов) при розгляді кримінальних справ в апеляційному порядку. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 1

64.Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2

65. Про судову практику у справах про хуліганство. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10

66. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квітня 2005 р. № 5

67. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7

68. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8

69. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12

70. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13

71. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14

72. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2

73. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5

74. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 2 липня 2004 р. № 13

75. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довілля. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17

76. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2

77. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 3

78. Про практику застосування судами запобіжного заходу у вигляді взяття під варту та продовження строків тримання під вартою на стадіях дізнання і досудового слідства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 4

79. Про практику призначення судами кримінального покарання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7

80. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 8

81. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 16

82. Про судову практику у справах про необхідну оборону. Постанова від 26 квітня 2002 р. № 1

83. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким. Постанова від 26 квітня 2002 р. № 2

84. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами. Постанова від 26 квітня 2002 р. № 3

85. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Постанова від 26 квітня 2002 р. № 4

86. Про судову практику у справах про хабарництво. Постанова від 26 квітня 2002 р. № 5

87. Про практику застосування судами застави як запобіжного заходу. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 березня 1999 р. № 6.

13. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України URL: <http://rada.gov.ua>.
2. Кабінет Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Верховний суд URL: – <http://www.scourt.gov.ua>.
4. Європейський суд з прав людини URL:

<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.

5. Єдиний державний реєстр судових рішень URL:
<http://www.reyestr.court.gov.ua>.

6. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Книга перша /І. Вань, А. Вишневський [та ін.]. Х., 2015. URL:
<http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/guidelines/guideline-detention-on-suspicion-criminal-offense.pdf>
7. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу. Книга друга /І. Вань, А. Вишневський [та ін.]. Х., 2015. URL:
<http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/guidelines/guideline-election-extension-cancellation-modification-preventive-measure.pdf>
8. Digital repository of National University of Water And Environmental Engineering / Електронний репозиторій Національного університету водного господарства та природокористування URL:
<http://ep3.nuwm.edu.ua>.